

5. Закључак

Парк шума Пећина има велики значај за град Ваљево због својих историјских просторно- еколошких вредности. У том смислу, неопходно је извршити реконструкцију и унапредити тренутно стање парк – шуме.

На основу резултата прегледа и визуелне процене здравственог стања стабала у парку дошло се до закључка да је здравствено стање дрвећа јако незадовољавајуће.

На стаблима је забележен велики број сапрофитских врста гљива као и гљиве које колонизирају различите органе физиолошки ослабелих и презрелих стабала. Међу њима су полупаразитска цветница, тумори, механичка и инсекатска оштећења, која могу довести до већих штета на стаблима приликом уланчавања. Највећи значај имају гљиве које проузрокују трулеж корена и приданка и доводе до извале и прелома стабала.

Многобројна механичка оштећења стабала доводе до потенцијалне опасности од улаза патогена кроз озледе, који ће касније довести до слабења и сушења стабала. Такође се јављају оштећења на гранама услед међусобног преплитања крошњи суседних стабала што указује о великој густини склопа на појединим површинама.

Што се тиче здравственог стања врста дрвећа генерално, утврђено је и да:

1. Сва стабла беле тополе - *Populus alba* морају хитно да се замене, јер представљају велики ризик за безбедност пролазника због својих обољења насталих дејством трулежнице *Perenniporia fraxinea* и физиолошке презрелости;
2. Стабла врста *Acer spp.* су склона обољењима, док су нарочито угрожена стабла врста пајавца - *Acer negundo*, јер су инфицирана гљивама трулежницама између којих су *Polyporus squamosus* и гљиве из рода *Ganoderma spp.*, као и разним врстама из рода *Trametes spp.* У вези са тим, неопходно је уклонити ризична стабла у најкраћем временском периоду.
3. Стабла липе - *Tilia spp.* су у навећем делу за естетско орезивање, мањи број стабала треба заменити. У гушћем склопу су махом изданачког порекла на јако малом растојању међу стаблима, а у доста случајева су једна до друге, па и спојене. Одређена доминантна стабла су нападнута од стране имеле што доводи до њиховог физиолошког слабења.
4. Дрворед гледичија - *Gleditsia triacanthos* је за уклањање и замену новим дрворедом. Стабла су нападнута од стране имеле што доводи до њиховог физиолошког слабења. Дрворед гледичија - *Gleditsia triacanthos* је за уклањање и замену новим дрворедом. Стабла су нападнута од стране имеле што доводи до њиховог физиолошког слабења. Дрворед гледичија - *Gleditsia triacanthos* је за уклањање и замену новим дрворедом. Стабла су нападнута од стране имеле што доводи до њиховог физиолошког слабења.
5. *Pinus spp.* врсте су нападнуте ксилофагним инсектима, где је јасно уочљива присутност излетних отвора, нарочито у приданку стабала до висине од 2m, што доводи до повећања нестабилности нападнутих стабала. Стабла црног бора - *Pinus nigra* дефинитивно су наизглед здрава, међутим оштећена су излетним отворима од инсеката. Велики проблем за сва стабла борова јесу оборена и исечена стабла, која су извучена из парка и самим тим представљају легло заразе и идеалну храну за инсекте који прелазе са мртвих на дубећа стабла.

6. Род *Fraxinus spp.* је показао позитивне карактеристике код *Fraxinus excelsior* - белог јасена. Док је *Fraxinus ornus* - црни јасен има процентуално више стабала за уклањање, због механичких оштећења и обољења, приликом реконструкције парк-шуме.

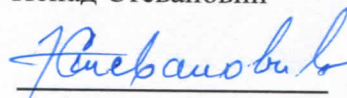
С обзиром на то да ће се уклонити значајан број стабала, предложена је и садња нових школованих садница старости 7-10 година, обима 20-25cm, на месту уклоњених или на празној површини поред стабала за уклањање, која се налази у парковском делу. Циљ ове интервенције је сачувати парк - шуму од даљег пропадања, а новом садњом унапредити вишефункционалност урбане шуме, односно парк-шуме Пећина.

Тим планом ће се парк – шума довести у равнотежу што се тиче разноврсности врста дрвећа, боја и њиховог распореда. Предложене су саднице воћкарица, чиме ће се повећати бројност птица, као и дечија радост. Велики број дрвенастих врста, цветно декоративних, ће унети посебну чар у парк – шуми и учинити је идеалним местом за како физичку рекреацију, тако и менталну релаксацију свих посетилаца.

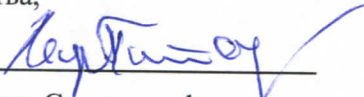
У изради елабората учествовали:

Директор:

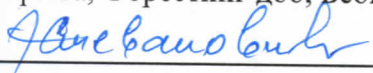
Ненад Стевановић

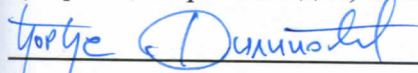
1. Љубомир Попара, дипломирани инжењер шумарства,

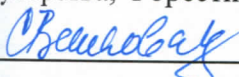
2. Ненад Стевановић, дипломирани инжењер шумарства, Форестинг доо, Београд,

3. Ђорђе Филиповић, мастер инжењер шумарства, Форестинг доо, Београд,

4. Снежана Вешковац, дипломирани инжењер шумарства, Форестинг доо, Београд,

5. Сузана Јакшић, мастер инжењер шумарства, Форестинг доо, Београд

